

Teorijas izklāsts skolotājam

Bankas

Saturs	Termini
Vajadzības un vēlmes Kā tās īstenot, ja nepietiek resursu? Aizņemšanās Vienošanās (aizdošanas cena, daudzums) Aizdošana Aizdevums	1. apakštēma Ja kāds kaut ko aizdod, vai tas vienmēr ir jāatdod? Vai aizņemties var tikai naudu? Aizdošana – Skolēni izpratīs, kā novērtēt nepieciešamību aizņemties. – Skolēni uzzinās, kādas ir tiesības, aizņemoties un aizdodot. Ir situācijas, kad cilvēkam nepieciešams aizņemties. Iespējams, ka arī tev ir nācies aizņemties no klasesbiedra pildspalvu, ja savu pildspalvu esi aizmirsis mājās, vai kādu grāmatu vai spēli no drauga. Ir situācijas, kad cilvēkam ir nepieciešams aizņemties naudu – iegūt naudas līdzekļus kādu lietu vai pakalpojumu iegādei, piemēram, nepieciešama steidzama operācija. Tā ir nepieciešama tieši tagad. Pašlaik šo lietu vai pakalpojumu iegādei nepieciešamās naudas nav, bet ir iespēja to apmaksāt pakāpeniski ilgākā laikā. Savukārt kādam citam ir interese un iespēja naudu aizdot. Aizņemšanās nav ne laba, ne slikta, tāpat kā aizdošana. Taču svarīgi zināt un ievērot īpašus noteikumus. Ansīm no sakrātās naudas vēl nesanāk nopirkt mammai dāvanu. Anša "banka" – krājkasīte – nevar aizdot naudu, tāpēc viņš aizņemas 50 centus no māsas Māras. dāvana mammai

Māra prasa pēc pāris dienām naudu atdot, bet Ansim tās nav. Šajā piemērā Māra kā apzinīga un čakla krājēja ir naudas **aizdevēja**, bet Ansis – **aizņēmējs**.

Ansim pavisam noteikti jāatceras, ka aizņemtā nauda māsai ir jāatdod. Savukārt Māras kā aizdevējas pienākums ir skaidri informēt aizņēmēju Ansi par aizdevuma atmaksas noteikumiem, piemēram, pēc cik ilga laika nauda ir jāatdod, un nemainīt šos noteikumus, kad vien ienāk prātā.

Pieņemot lēmumu par aizņemšanos, rūpīgi jāpadomā par vairākām lietām.

Ja aizņēmuma mērķis ir izklaide vai kāda manta, bez kuras patiesībā var arī iztikt, tas nav pamatots iemesls aizņēmumam. Piemērs ir jaunākā modeļa televizora iegāde, izmantojot aizņēmumu.

Savukārt ir vērts aizņemties, lai varētu norēķināties par kādu lielāku, patiešām nepieciešamu pirkumu, piemēram, dzīvokli vai mācību maksu. Parasti ir grūti sakrāt visu šādam pirkumam nepieciešamo naudu. Aizņemoties naudu, var šo pirkumu izmantot uzreiz, bet aizdevumu atmaksāt pakāpeniski ilgākā laikposmā, piemēram, ģimene var nopirkt privātmāju.

Parasti aizdevējs aizdevumam nosaka **aizdevuma cenu** (ja vien cilvēks neaizņemas naudu no ģimenes locekļa vai kāda tuva drauga). Aizdevuma cena ir noteikta papildu summa jau aizdotajai naudai.

Tas nozīmē, ka jāatdod nedaudz lielāka summa nekā tā, kas bija saņemta. Tas ir tāpēc, ka aizdošana ir pakalpojums, par ko aizdevējs grib saņemt samaksu. Aizdevuma cena aizdevējam ir arī nodrošinājums, ka atpakaļ saņemtā nauda būs tikpat vērtīga kā aizdodot.

5 Kā un kad iegūs naudu aizdevuma atdošanai? → 6 Kad un vai varēs atdot aizdevumu? Aizņēmēja pienākums ir atdot aizņemto naudu un maksu par aizņēmumu norunātajā laikā. Ja gadās tā, ka aizņēmējs nevar to izdarīt, aizdevējam ir zaudējumi, bet aizņēmējs iegūst neuzticama aizņēmēja "slavu" – nākotnē var gadīties, ka citi aizdevēji šim cilvēkam var vairs neaizdot naudu vai arī aizdot par daudz augstāku cenu.	
KOPSAVILKUMS • Pirms aizņemties, padomā, vai aizdevums tiešām nepieciešams! • Aizņemoties naudu, tu uzņemies risku. Padomā, vai spēsi naudu atdot! • Aizdevējs par pakalpojumu – aizdošanu – vēlas nopelnīt, tāpēc prasa noteiktu aizdevuma cenu. • Atceries, ka par aizdevumu beigās būs jāatdod vairāk naudas nekā aizņemoties. • Aizdevums vienmēr ir jāatdod!	
<pre> graph TD A[Aizdošana un aizņemšanās] --> B[Aizņemtā un aizdotā summa] B --> C[+] C --> D[Aizdevuma cena] D --> E[Aizdevējs] D --> F[Aizņēmējs] E --> F F --> G[Jāatdod vairāk nekā esi aizņemies] G --> E </pre>	